

Titulació	Tipus	Curs
4315555 Egiptologia	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Jose Lull García

Correu electrònic: jose.lull@uab.cat

Equip docent

Joan Oller Guzman

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Amb anterioritat han d'haver realitzat els mòduls Història d'Egipte I i Arqueologia i Art egipcis, del primer any del màster.

Objectius

El mòdul té per objectiu que l'estudiant s'especialitze en història i civilització egípcia a partir de l'estudi crític de les fonts epigràfiques, arqueològiques i iconogràfiques, de l'anàlisi de la literatura especialitzada sobre els temes abordats, de l'ús dels principals repertoris i instruments bibliogràfics i tècnics de la disciplina egiptològica, i a partir del coneixement dels principals mètodes i corrents teòrics d'anàlisi en egiptologia.

Com a objectius generals:

- 1) Conèixer la història i arqueologia d'Egipte des de l'època persa fins a l'Època Romana, a partir de la interpretació de les fonts arqueològiques, iconogràfiques i textuals.
- 2) Conèixer la relació d'Egipte amb les principals entitats polítiques del Pròxim Orient.
- 3) Analitzar els pressupostos teòrics i metodològics amb què s'aborda l'estudi d'aquests continguts.

Competències

- Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
- Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.

- Contextualitzar l'evolució historicocultural d'Egipte en el marc més ampli de la Mediterrània oriental i del Pròxim Orient i valorar les sincronies entre la civilització egípcia i les altres civilitzacions de l'Antiguitat.
- Descriure l'evolució historicocultural de l'antic Egipte, a partir de l'anàlisi crítica de les fonts textuais, arqueològiques i iconogràfiques.
- Descriure, interpretar i datar un jaciment arqueològic, una edificació o un artefacte de l'antic Egipte.
- Interpretar críticament textos com fonts històriques i culturals.
- Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Que els estudiants posseeixen les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
- Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
2. Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.
3. Aplicar l'anàlisi crítica de les fonts textuais, arqueològiques i iconogràfiques a la reconstrucció de la història d'Egipte en l'època grecoromana.
4. Demostrar que es coneix la història d'Egipte de l'època grecoromana.
5. Descriure les principals etapes de la història i la cultura del Pròxim Orient antic, a partir de les seves fonts textuais (en traducció), iconogràfiques i arqueològiques.
6. Descriure, interpretar i datar un jaciment arqueològic, una edificació o un artefacte de l'antic Egipte de l'època romana.
7. Interpretar críticament fonts textuais de la història d'Egipte de l'època grecoromana.
8. Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
9. Que els estudiants posseeixen les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
10. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
11. Relacionar la història d'Egipte amb les cultures del seu entorn geogràfic en l'època grecoromana.
12. Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
13. Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Continguts

Mòdul 10. EGIPTA EN EL CONTEXT MEDITERRANI I PROXIMORIENTAL

(10 crèdits ECTS; codi: 44506)

Matèria 1. Història i arqueologia del Pròxim Orient antic

5 crèdits ECTS

Contingut:

- 1 - El neolític i les civilitzacions mesopotàmiques de l'IV i III mil·lenni.
- 2 - Asiàtics i hicsos en el Segon Període Intermedi Egípcia. Possibles relacions entre amorreus i hicses.

3 - Amarna: els grans reis i la diplomàcia. Estudi de les relacions internacionals al Pròxim Orient en el Bronze Final a través de la documentació amarniense.

4 - Epidèmies compartides en el segle XIV a. C.

5 - El món hitita i la seua interacció amb Egipte

6 - La crisi de 1200 i els Pobles de la Mar

7 - Ciutats del Pròxim Orient en el segon mil·lenni a. C.

8 - Israel

9 - Assíria i Babilònia

10 - Medes i perses

Matèria 2. Història i arqueologia de l'Egipte grecoromà

Primera part. De l'Egipte persa a l'Egipte ptolemaic

2,5 crèdits ECTS

Contingut:

1 - La Primera Dominació Persa (Dinastia XXVII)

2 - Les últimes dinasties indígenes (Dinasties XXVIII-XXX)

3 - La Segona Dominació Persa ("Dinastia XXXI")

4 - La conquesta d'Alexandre el Gran i la Dinastia Argéada

5 - L'Egipte ptolemaic

6 - Qüestions d'arqueologia ptolemaica

Segona part. L'Egipte romà i bizantí

2,5 crèdits ECTS

Contingut:

1 - Introducció a l'estudi de l'Egipte romà

2 - Breu història de l'Egipteromà bizantí

3- Paisatge, territori i assentaments de l'Egipte romà.

4 - El graner de Roma: economia de l'Egipte romà.

5 - Societat i població de l'Egipte romà.

6 - Cultura i religió de l'Egipte romà.

7 - Els deserts egipcis en època romana

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials teòriques i pràctiques amb suport de les TIC	80	3,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Exàmens	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories, seminaris, intervencions i exposicions en classe	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi i treball personal de l'alumne	145	5,8	2, 8, 9, 10, 13

Especificació d'en què consisteix l'ACTIVITAT AUTÒNOMA DE L'ALUMNE

a) Estudi (estudiar és aquell procés o conjunt d'activitats personals o grupals que condueix a saber coses i a poder explicar-les de manera coherent i ordenada, oralment o per escrit).

b) Treball personal: lectura crítica de bibliografia; realització de treballs i pràctiques; preparació d'exposicions en classe, seminaris i debats; exercicis d'anàlisi de fonts textuais; exercicis d'interpretació de fonts iconogràfiques i arqueològiques; estudis de cas; portar al dia la carpeta de l'estudiant; preparació d'exàmens.

Important: La metodologia docent i l'avaluació proposades en la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposen les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat pràctica: comentari de text sobre font primària - Matèria 2: segona part	10 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13
Activitat pràctica: traducció d'un text egipci i comentari - Matèria 2: primera part	5 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13
Assistència i participació en classe / comentari de lectura obligatòria - Matèria 2: primera part	2,5 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Examen - Matèria 2: primera part	12,5 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13

Examen - Matèria 2: segona part	15 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13
Examen 1 - Matèria 1	20 %	0	0	2, 5, 8, 9, 10, 11, 13
Examen 2 - Matèria 1	20 %	0	0	1, 2, 5, 8, 9, 10, 13
Lliurament i exposició de treball - Matèria 1	10 %	0	0	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13
Tutoria en grups xicotets: estudi i discussió de les titulatures reals dels Ptolomeus - Matèria 2: primera part	5 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Matèria 1. Història i arqueologia del Pròxim Orient antic

5 crèdits ECTS

Examen 1 - 17 desembre 2024 (40%)

Examen 2 - 8 abril 2025 (40%)

Lliurament i exposició de treball - 11 març 2025 (20%)

Matèria 2. Història i arqueologia de l'Egipte grecoromà

Primera part. De l'Egipte persa a l'Egipte ptolemaic

2,5 crèdits ECTS

- Assistència i participació en classe / comentari de lectura obligatòria (Johnson, 1974) (10%)

[La lectura ha de realitzar-se amb anterioritat a l'inici del període lectiu.]

- Activitat pràctica: traducció d'un text egipci i comentari (20%)

[Les instruccions per a aquesta activitat es detallaran el primer dia de classe i l'alumne disposarà d'una setmana per a realitzar-la (data de lliurament: 7 d'abril de 2025).

- Tutoria en xicotets grups: estudi i discussió de les "titulatures reals dels Ptolomeos" (20%)

[El primer dia de classe s'establiran els grups per a la tutoria i s'explicarà com ha de preparar-se i com es desenvoluparà; les tutories tindran lloc al llarg de la segona setmana lectiva.]

- Examen final (50%): (28 maig 2025)

Segona part. L'Egipte romà i bizantí

2,5 crèdits ECTS

- Activitat pràctica: comentari de text sobre font primària (40%)

[Les instruccions per a aquesta activitat es detallaran el primer dia de classe i l'alumne disposarà d'una setmana per a realitzar-la).

- Examen final (60%): 28 maig 2025.

Cadascuna de les dues matèries que componen el mòdul s'avalua de manera independent. La nota final del mòdul resulta de la mitjana aritmètica de les notes finals de les dues matèries.

Per a superar el mòdul cal superar l'avaluació de les dues matèries que el componen.

En la taula, no s'especifiquen les hores de dedicació a cada activitat perquè poden variar d'un estudiant a un altre. Les hores totals aproximades de treball personal de l'estudiant s'especifiquen en la taula de la secció de "Metodologia".

L'avaluació consistirà en tres tipus d'activitats:

- 1) Exàmens (veure secció "Continguts"). Excepte per causes justificades, els estudiants de la modalitat virtual realitzaran els exàmens en sincronia amb els estudiants de la modalitat presencial, en connexió per Microsoft Teams i amb la cambra activada. Quan això no els siga possible, acordaran amb el professor el dia i l'hora de realització de l'examen, que seran el més pròxims possible als de l'examen original.
- 2) Intervencions i presentacions en classe; participació activa en tutories i seminaris.
- 3) Treballs individuals o en grup.

Pel que fa al procediment de revisió de qualificacions, en el moment de realització de cada activitat d'avaluació els professors informaran l'alumnat del mateix.

Pel que fa a les recuperacions de proves i exàmens, el professor acordarà amb els estudiants les dates, que hauran d'estar compreses dins del mes següent a la realització de la prova o examen original. Podran presentar-se a la recuperació també aquells estudiants que, tot i haver aprovat una prova o examen, desitgin pujar nota. En principi, els treballs i activitats que l'estudiant realitza autònomament no estan subjectes a recuperació.

Per aprovar el mòdul cal superar l'avaluació de les assignatures que el componen.

Bibliografia

Matèria 1. Història i arqueologia del Pròxim Orient antic

Beaulieu, Paul-Alain, 2013: *History of Babylon*. Toronto.

Briant, Pierre, 2002: *From Cyrus to Alexander: A History of the Persian Empire*. Winona Lake

Bryce, Trevor, *The kingdom of the Hittites* (Oxford: Oxford University Press, 2005)

Cline, Eric H., *1177 B.C.: The Year Civilization Collapsed* (Woodstock: Princeton University Press, 2014)

Finkelstein, Israel; Silberman, Neil Asher, *The Bible Unearthed. Archaeology's New Vision of Ancient Israel and the Origin of Its Sacred Text* (New York: Simon & Shuster, 2002)

Fales, Frederick Mario, 2009: *Guerre et paix en Assyrie. Religion et impérialisme*. Paris.

Foster, Benjamin R., 2016: *The Age of Agade*. New York.

Liverani, Mario, 2005: *Más allá de la Biblia*. Barcelona.

Marée, Marcel (ed.), *The Second Intermediate Period (Thirteenth-Seventeenth Dynasties). Current Research, Future Prospects*, OLA 192 (Lovaina: Peeters, 2010)

Moran, William L. *The Amarna Letters* (Baltimore: John Hopkins University Press, 1992).

Redford, Donald B. *Egypt, Canaan, and Israel in Ancient Times* (Princeton: Princeton University Press, 1993)

Woods, Christopher, 2010: "The Earliest Mesopotamian Writing". En C. Woods (ed.): *Visible Languages*. Chicago, pp. 33-51.

Yasur-Landau, Assaf. *The Philistines and Aegean Migration at the End of the Late Bronze Age*, (Cambridge-New York: Cambridge University Press, 2010)

Matèria 2. Història i arqueologia de l'Egipte grecoromà

Primera part. De l'Egipte persa a l'Egipte ptolemaic

Bibliografia bàsica:

Baines, John y Málek, Jaromir, *Atlas cultural de Egipto. Dioses, templos y faraones*, Barcelona: Folio, 2000 (ed. orig. Oxford: Phaidon, 1980).

Bosch Puche, Francisco, La ocupación macedónica y la Dinastía Lágida. Impacto político, económico y social, *Trabajos de Egiptología - Papers on Ancient Egypt* 8, 2017 (publ. 2018), pp. 33-73.

Bowman, Alan K., *Egypt after the Pharaohs, 332 BC - AD 622: From Alexander to the Arab Conquest*, Londres: British Museum Publications, 1986.

Bresciani, Edda, La satrapia d'Egitto, *Studi Classici e Orientali* 7, 1958, pp. 132-188.

Bresciani, Edda, The Persian Occupation of Egypt, en: Gershevitch, I. (ed.), *The Cambridge History of Iran*, vol. II: *The Median and Achaemenian Periods*, Cambridge - Londres - Nueva York - New Rochelle - Melbourne - Sydney: Cambridge University Press, 1985, cap. 9, pp. 502-528.

Herodotus, [*The Persian Wars*], vol. I: *Books I-II* (Trad. A.D. Godley) (Loeb Classical Library [117], Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press y Londres: W. Heinemann, 1920 (edición bilingüe griego-inglés).

(Traducción española: Biblioteca Clásica Gredos 3)

(Edición bilingüe griego-catalán: Col·lecció Bernat Metge 324)

Hölbl, Günther, *A History of the Ptolemaic Empire*, Londres - Nueva York: Routledge, 2001 (ed. orig. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1994).

Lloyd, Alan B., *Herodotus, Book II*, 3 vols. [vol. I: *Introduction*, vol. II: *Commentary 1-98* y vol. III: *Commentary 99-182*](*Études préliminaires aux religions orientales dans l'Empire romain* 43), Leiden: E.J.Brill, 1975, 1976 y 1988.

Lloyd, Alan B., The Late Period (664-332 BC) y The Ptolemaic Period (332-30 BC), en: Shaw, I. (ed.), *The Oxford History of Ancient Egypt*, Oxford: Oxford University Press, 2000, caps. 13 y 14, pp. 369-394 y 395-421, respectivamente (ed. española Madrid: La Esfera de los Libros, 2007).

Lloyd, Alan B. (ed.), *A Companion to Ancient Egypt*, 2 vols., Chichester: Wiley-Blackwell, 2010 (distintos capítulos).

Serrano Delgado, José Miguel, La Baja Época, en: Parra, J.M. (coord.), *El antiguo Egipto. Sociedad, economía, política*, Madrid: Marcial Pons, 2009, cap. 10, pp. 463-493.

Segona part. L'Egipte romà i bizantí

Bibliografia bàsica:

Bagnall, Roger S. (ed.), *Roman Egypt: A History*, Cambridge: Cambridge University Press, 2021.

Vandorpe, Katelijjn (ed.), *A Companion to Greco-Roman and late antique Egypt*. Hoboken: Blackwell (2019).

Riggs, Christina (ed.), *The Oxford Handbook of Roman Egypt*, Oxford: Oxford University Press, 2012.

Programari

Per als alumnes presencials només és necessari l'accés al campus virtual de la UAB per a poder accedir a l'aula moodle. En el cas dels estudiants virtuals serà necessari, a més, l'ús del programa Teams de Microsoft durant les connexions a les classes.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	anual	tarda

PROVISIONAL